

BASKETBOLDA SET OYUN PERFORMANSININ ANTRENMANDAN MÜSABAKAYA TRANSFERİ

Gözde KOÇ¹ Merve GÜLTEKİNLER¹ Funda SEFEROĞLU²
K. Alparslan ERMAN² Asuman ŞAHAN² Rıza DARENDELİOĞLU²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; basketbolda hücum anında yapılan set performansının, antrenmandan müsabakaya transferinin incelenmesidir. Spor biliminde yakın transfer, spor dalına özgü becerilerin ya da taktik çalışmaların müsabaka gibi yakın gelecekteki gerçek ortama aktarılması olarak ifade edilmektedir. Çalışmaya Türkiye İkinci Ligi'nde oynayan erkek basketbol takım oyuncuları gönüllü olarak katılmıştır. Takımın, antrenman ve müsabaka set uygulamaları videoya kaydedildikten sonra bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Toplam 8 farklı hücum setindeki; (a) set sonu sayı var (SV), (b) set sonu sayı yok (SY), (c) top kaybı (TK) ve (d) savunma faulü (SF) parametreleri set analiz kâğıtlarına kodlandıktan sonra sonuçlar bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Buna göre, SF ($r=-0,19$; $p=0,54$), TK ($r=-0,16$; $p=0,61$), SV ($r=0,45$; $p=0,12$) ve SY ($r=0,40$; $p=0,18$) parametrelerinde, antrenman ve müsabaka arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bunun yanında, rakip takımın lig puan sıralamasındaki yeri (maçın oynandığı hafta) ile ölçülen parametreler arasındaki ilişkiye bakıldığında ise; rakip sıralama ile SF ($r=-0,65$; $p=0,02$) arasında negatif anlamlı ilişki, SV ($r=0,64$; $p=0,02$) ve SY ($r=0,63$; $p=0,02$) arasında pozitif anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Sonuç olarak; rakip takımın o haftaki lig puan sıralamasındaki yeri ile takımın hücum performansı arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Genel olarak antrenmanda yapılan aktif savunma düzeylerinin müsabaka ortamındaki savunma düzeyi ile benzer olmamasından dolayı amaçlanan taktik uygulamaların (setlerin) antrenmandan müsabakaya transfer edilemediği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Basketbol, spor biliminde yakın transfer, basketbolda set performansları

TRANSFER OF SET PLAY PERFORMANCES FROM TRAINING TO COMPETITION IN BASKETBALL

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine the transfer set performance in offense from training to competition. Near transfer in sport science is defined as the transfer of sportive skills or tactical exercises to real situations in the near future such as competitions. Male basketball team players of Turkish Second Basketball League participated in the study voluntarily. After the team's training and competition set practices were videotaped, they were computerized. The parameters of a) point (P) b) no point (NP) c) turnover (T) d) defensive foul (DF) in 8 different offense sets were coded in set analysis papers and then computerized. No statistically significant relationship was found between training and competition in the parameters of defensive foul ($r=0,19$; $p=0,54$), turnover ($r=0,16$; $p=0,61$), point ($r=0,45$; $p=0,12$), no point ($r=0,40$; $p=0,18$) ($p>0,05$). When the relationship between the opponent team's rank in the league (on the week the game took place) and the parameters were considered, there was a negative relationship between the opponent's rank and DF ($r=0,65$; $p=0,02$) and a positive relationship between the opponent's rank and P ($r=0,64$; $p=0,02$) and NP ($r=0,63$; $p=0,02$). As a result, a significant relationship was found between the opponent team's rank and the team's offensive performance.

¹Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya, Türkiye (yazışmadan sorumlu yazar) gozdekok@hotmail.com

²Akdeniz Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antalya, Türkiye

It has been thought that the targeted tactic practices cannot be transferred to competition from training since the active defense levels in training are not similar to defense levels in competitions.

Key Words: Basketball, near transfer in sport science, set performances in basketball

GİRİŞ

Transfer; öğrenilmiş bilgilerin öğrenilmekte olan becerilere aktarımıdır [1]. Bir başka deyişle transfer bir ortam ya da koşuldaki becerinin başka bir koşuldaki konuma aktarılması şeklinde tanımlanır [2]. Antrenmanın temel amacı, müsabakaya hazırlık ve müsabaka performansını arttırmaktır. Bunun yanında, öğrenmenin hızını arttıran en önemli unsurlardan biri transfer etkisidir. Tüm spor dallarında, müsabaka ve antrenman performanslarının birbirine bağlantılı olması gerekir. Çünkü ancak bu şekilde sportif başarıyı arttırmak mümkün olur [1].

Yakın transfer; becerilerin ya da taktik çalışmalarının yakın gelecekte gerçek bir ortama aktarılmasıdır. Bir becerinin öğrenilmesi aşamasında ortam ne kadar gerçek ortam koşullarına yakın olursa o kadar büyük bir transferden bahsedilebilir. Bazı durumlarda hazırlık alıştırmalarının bir başka duruma iyi bir transfer oluşturabilmesi için benzer koşulları taşıyan alıştırmaların yapılması gerekir [2]. Başka bir deyişle antrenman içeriği ve formatının müsabaka ile uyumlu olması gerekir. Antrenman başarıya yönelik müsabaka için bir hazırlıktır ve antrenman performansı geliştirmeye, müsabaka ise sergilemeye yarar [1]. Takım ve oyuncu performansı arasında yakın bir ilişki vardır buna bağlı olarak seçilen oyun taktiği oyuncunun performansının başarılı ve başarısız olmasını etkileyebilir [3].

Basketbolda performans; oyun temposundan, savunmanın kalitesinden ve oyun stilleri gibi özelliklerden etkilenir ve çalıştırıcı bu değişkenlere göre antrenmanı düzenler [4]. Antrenör antrenman planını düzenlerken, sporcunun kendi taktiksel bilgisine dayanarak rakibin ve takım arkadaşlarının taktiksel düşüncelerini kestirebilecek düzeye gelmesine dikkat eder [5]. Bu çalışmanın amacı; Türkiye 2. Liginde oynayan erkek basketbol takımının set performanslarının antrenmandan müsabakaya olan transferini incelemektir.

MATERYAL ve METOT

Denekler

Türkiye 2. Ligi 2010-2011 yılı ilk yarı sezonunda oynayan erkek basketbol takım oyuncuları çalışmanın denek grubunu oluşturmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Deneklerin özellikleri

n=13	$\bar{x} \pm SS$
Yaş(yıl)	24,58±4,73
Boy(m)	1,97±0,08
Ağırlık(kg)	94,08±13,69
Antrenman Yaşı(yıl)	13,83±4,76
Milli Oluş Sayısı	40,08±34,85

Araştırma Dizayını

Hazırlık dönemi öncesi takım antrenörleri ve oyuncularla bir toplantı yapılmıştır. Toplantı, bazı antrenmanların ve tüm müsabakaların videoya kaydedileceği, takım set performanslarının (bireysel değil) analiz kağıtlarına kodlanacağı ve sonucun her hafta antrenöre bildirileceği ile ilgili açıklama bilgileri içeriyordu. Bu toplantıdan sonraki hafta video kaydı ve analiz kağıdına kodlama işleme başlanmıştır. Antrenmanların video kaydı antrenmanın yapıldığı spor salonunda, müsabakaların video kayıtları ise müsabakanın yapıldığı spor salonunda yapılmıştır. Sporcuların kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formları hazırlanarak sporcuların bilgileri bu formlara kaydedilmiştir. Haftada yapılan 6 antrenmandan, müsabaka ortamı oluşturularak uygulanan ve hücum seti çalışmalarının yer aldığı 1 antrenman olmak üzere sezon boyunca toplam 13 antrenman ve 13 müsabaka kayıt edilmiştir.

Veri Toplama Yöntemi

Video yoluyla yapılan gözlem protokolleri objektiftir ve bu yöntem ile yapılan analizler her zaman tekrarlanabilir [6]. Bu gerekçeden dolayı takım set performansları önce videoya kaydedildi ve daha sonra iki gözlemci (araştırmacı) tarafından analiz kağıtlarına kodlandı. Analiz kağıdına yapılan kodlama sırasında iki gözlemci arasında çelişkili sonuçlar ortaya çıkmış ise tekrar video kayıtları incelenerek olabildiğince doğru kodlama yapılmaya çalışıldı. Video kaydı için 3.32 megapiksel çekim hassasiyeti bulunan 60x optik zoom kamera özelliğine sahip Panasonic SD60 Full Dijital Video Kamera kullanıldı. Takımın performansı; antrenman ve maçlar, video kamera ile kaydedildikten sonra görüntüler önce kameradan bilgisayara aktarıldı daha sonra bilgisayardaki görüntüler analiz kağıtlarına kodlandı. Analiz kağıtlarına aktarılan veriler değerlendirildi. Elde edilen rakamsal veriler istatistik programına aktarılarak analiz edildi.

Analiz edilen ve değerlendirilen parametreler aşağıda tanımlanmıştır.

- Top Kaybı (TK): Bir hareketin top kaybı olarak değerlendirilebilmesi için bir oyuncunun; hücum faulü, top sürme hatası, adım hatası, hatalı pas, zaman kurallarına uymama ve topu sürerken topu kaybetme hareketlerinden birisini yapması gerekir.

- Savunma Faulü (SF): Bir hareketin faul olarak değerlendirilebilmesi için sporcunun rakiple kural dışı temas veya sportmenlik dışı davranış konusunda kuralları ihlal etmesi gerekir. Bu parametre rakip takımın faul yaptığı durumu ifade etmektedir.

- Set Sonu Sayı Var (SV): Hücum seti sonrasında sayı olması durumudur. Hücum setinin başarılı olduğu anlamına gelir.

- Set Sonu Sayı Yok (SY): Hücum seti sonrasında top potaya atıldığı halde sayı olmaması durumudur. Hücum ribaundu sonrasında yapılan sayılar, sayı yok kapsamında değerlendirilmiştir.

- Rakibin sıralaması: Müsabakanın yapıldığı hafta rakip takımın lig sıralamasında bulunduğu yeri ifade etmektedir.

Her bir sette yapılan performansların ortalamaları hesaplanarak yüzdelik değerler elde edilmiş ve tüm istatistik değerlendirmeler yüzde değerler üzerinden yapılmıştır.

İstatistiksel Analiz

Bu çalışmada istatistiksel sonuçların elde edilmesinde SPSS paket programı kullanıldı. Basketbol takımının antrenmandan müsabakaya transfer ettiği düşünölen parametreler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacı ile Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Ayrıca, antrenman ve müsabaka değerleri arasındaki farklar, Eşleştirilmiş (Paired) t-test istatistik yöntemi ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 2: Antrenman ve müsabaka değerleri arasındaki farklar

Değişkenler	Antrenman $\bar{x} \pm SS$	Müsabaka $\bar{x} \pm SS$	P-değeri
TK (%)	16,97±8,40	15,15±5,62	0,51
SF (%)	5±3,69	15,47±4,86	0,00
SV(%)	39,28±7,79	35,18±9,52	0,23
SY(%)	38,73±8,99	34,18±6,79	0,06

SF yüzdesinde antrenman ve müsabaka değerleri arasında anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$). TK, SV ve SY yüzdesinde antrenman ve müsabaka değerleri arasında istatistiksel olarak önemli fark bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablo 3: Antrenman ve Müsabaka Değerleri Arasındaki İlişki

Antrenman ve Müsabaka Değişkenleri	r	P-değeri
Antrenman SF – Müsabaka SF	-0,191	0,535
Antrenman SV – Müsabaka SV	0,454	0,120
Antrenman SY – Müsabaka SY	0,396	0,180
Antrenman TK– Müsabaka TK	-0,155	0,614

Antrenman ve müsabakada gözlenen SF, SV, SY ve TK değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0.05$).

Tablo 4: Rakip takımın ve ölçülen takımın müsabaka haftasındaki sıralaması ile SF, SV, SY ve TK arasındaki ilişkiler

Müsabaka	r	P-değeri
SF – Rakibin Sıralaması	-0,648	0,017
SF – Takımın Sıralaması	-0,255	0,400
SV – Rakibin Sıralaması	0,643	0,018
SV– Takımın Sıralaması	0,087	0,776
SY – Rakibin Sıralaması	0,626	0,022
SY – Takımın Sıralaması	0,030	0,921
TK – Rakibin Sıralaması	0,072	0,815
TK – Takımın sıralaması	0,380	0,201

Rakip takımın müsabaka haftasındaki sıralaması ile müsabakadaki SF, SV ve SY değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). Ölçülen takımın müsabaka haftasındaki sıralaması ile müsabakadaki SF, SV ve SY değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0.05$).

TARTIŞMA

Doğru antrenman metotlarının seçilmesi sportif performansın artırılabilmesi için önemlidir. Takım sporlarındaki taktik çalışmaların sıklık ve yoğunluğunun yeterli ve olabildiğince gerçeğe

uygun olması gerekir. Çoğunlukla basketbolda hucum birçok taktik bileşenden meydana gelir ve bu taktik oyunların başarısı antrenmanda çalışılan oyunların etkililiğine bağlıdır. Müsabaka sırasında daha fazla uygulanan ve hata yapılan taktik organizasyonların antrenmanda daha fazla çalışılması gerekir [7]. Çalışılan hucum, savunma ve set oyunları antrenman ve müsabaka arasındaki bağlantıyı oluşturmalıdır. Antrenman sırasında çalışılan taktikler müsabaka sırasında uygulananlar ile benzer olmalıdır. Bu ilişkinin artması etkili ve başarılı müsabaka performans sonuçlarının ortaya çıkmasına neden olur [10].

Yapılan çalışmada, antrenman set performansı ile müsabaka set performansı arasında anlamlı ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Bunun yanında rakip takımın sıralaması ile değerlendirilen takımın set performansları arasında ise anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Gordman ve Farrow (2009) basketbol oyuncularının kavrama modelleri üzerine transfer etkisini incelediği araştırmasında, yüksek düzeyde beceri gerektiren performanslarda bu etkinin görülemeyeceğini, bu tip performanslarda transfer etkisinin belirlenebilmesi için daha hassas lme araçlarının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır [8]. Roman ve arkadaşlarının (2009) yaptığı araştırmada ise, basketbolda yapılan savunmanın zorluk düzeyinin, taktiksel olarak karar vermede anlamlı derecede önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca Roman'ın çalışmasında, oyun taktiklerinin ve performansının gelişiminde antrenman programı içerisinde yer alan oyun setlerinin ve savunmanın uygun bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini aksi takdirde performansta düşüş gözlenebileceğini belirtmişlerdir [9].

Antrenman ve müsabaka performansı üzerinde çevresel faktörlerin etkisinin olduğu bilinmektedir. Özellikle takım sporlarında, sporcuların kendi sahasında ve deplasmanda gösterdikleri performanslar arasındaki önemli farklar olabilir. Yapılan çalışmada antrenman ve müsabaka ortamları arasında fark olması antrenmandan müsabakaya olması beklenen transferi olumsuz yönde etkilemiş olabilir. Işık ve Gençer'in (2007) basketbolda takım performansını kendi sahası ve deplasman performanslarına göre değerlendirdiği çalışmalarında, takımın kendi sahasında gösterdiği performansın deplasmandakinden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Işık bu farkın başka ortama uyum sürecinden kaynaklanmış olabileceğini vurgulamıştır [11].

Sonuç olarak, 2010-2011 yarı sezonu 2. liginde oynayan erkek basketbol takımının antrenman ve müsabakadaki hucum set performansları karşılaştırıldığında antrenmandan müsabakaya olan transferde anlamlı ilişki olmadığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmada, rakibin ligdeki sıralaması yükseldikçe basketbol takımının ölçülen parametrelerdeki performansın azaldığı gözlenmektedir. Bu sonuçların, antrenmandaki aktif savunmanın, hucum setini zorlayıcılık düzeyinin msabakadakinden farklı olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, tüm takım sporlarında olduğu gibi, bir takımın kendi sahasında gösterdiği performans ile deplasmanda gösterdiği performans arasında fark olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada, antrenmanların aynı ortamda, müsabakaların ise farklı ortamlarda yapılması, performans transferinin ortaya çıkmasını engellemiş olabilir.

KAYNAKLAR

1. Muratlı S, Kalyoncu O, şahin G. Antrenman ve Müsabaka, Ankara, ss, 578-79,629,632-63, 2007.
2. Kasap H. Spor Becerilerinin ğrenme ve Performansında Transfer Etkisi, Beyaz Yayınları, İstanbul, ss, 10-11,21, 1999.
3. Ziyagil MA, Eliz M. Basketbol Antrenman Bilgisi Kenar Yönetimi Teknik Taktik, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, s, 106, 2005.
4. Montgomery PG, Pyne DB, Hopkins WG, Minahan LC. Seasonal progression and variability of repeat effort line drill performance in elite junior basketball players, Journal of Sport Science, 26(5):543-550, 2008.
5. Bompa OT. Antrenman Kuramı ve Yöntemi Sporsal Verimin Anahtarı, Bağırgan Yayınevi, 2. Bası, Ankara, s, 99, 2001.
6. Sevim Y. Basketbol Teknik Taktik Antrenman, Nobel Yayınevi, 6. Baskı, Ankara, ss, 280-81, 2006.

7. Hucinski T, Tymanski R. The structure of technical-tactical actions and the effectiveness of the youth polish national team European basketball vice-champions, *Med sportpress*,12(2):267-71,2006.
8. Gorman AD, Farrow D. Perceptual Training Using Explicit and Implicit Instructional Techniques: Does it Benefit Skilled Performers, *International Journal of Sports Science and Coaching*, 4(2):11-13, 2009.
9. Roman RI, Molinuevo SJ, Quintana MS. the relationship between exercise intensity and performance in drills aimed at improving the proficiency technical and tactical skills of basketball players, *International Journal of Sport Science*, 14(5):1-10,2009.
10. Garganta J. Trends of tactical performance analysis in team sports: bridging the gap between research training and competition, *Centre of Research Education Innovation and Intervention in Sport*, *Rev Port Cien Desp* 9(1):81-89,2009.
11. Işık T, Gençer T. Basketbolda Takım Performansının Teknik Analizi: İç Saha ve Dış Saha Performanslarının Değerlendirilmesi, *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Journal of Sport Sciences*,18(3):101-108, 2007.